

# שבעת ימים פרק ראשון יומא

י.ז.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא לאו וכו' הפתח מגולה חצי רוחב היכל דרומי כלה המזבח והוא כנגד חצי החלל הפתח וכו' קאי וכו' שמעין מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש חצות שאין אתה וטון בין כנגד וכו' גדלו קאי וכלה כנגד אלמנע עורה והמזרח סולו למקום השולחנות והנסיך וכו' דאמר ליה הממונה וכו' אלמנע רובא דמונח: (ג) שם ד"ה ממגבל סידרא דאמי מדורס לפון דמתחזי ליה:



## רבינו הגנאל

וכי מאן גנא מדות ר' אליעזר בן יעקב. ובא רב אדא בר רב יצחק לאוקומה ביא חלוקה ואמר הא לשה אקצווי מקצווי מאן דאמי מצפון כו'. פ"י אקצווי מקצווי כלומר מורחות בקצוץ [משוכה] מן הזווית במעט, ומאן דקאי לדרומה חזי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חזי לה בדרום והאי דקריא צפוניא (ב) צפוניא לעזרה. והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל. ולא פלגי ולעולם בקרן דרומית דתני ארבעה חזי ברחי התיחין. ו' לישכות היו שם במקום אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שתיים כנגד שתיים, וקיימן לצפון עזרה, שתיים סמוכות לעזרה ושתיים סמוכות לחיל, ההמוכות לעזרה בקדשי והסמוכות לחיל בחול. והשתיים דברי הכל שותיהן שוין לשכת הטלאין ולשכת עושי לחם הפנים. וכו' ואחרות היא גנא קרי להו לשכת החותמות ולשכת בית המוקד<sup>(ג)</sup>, והאי גנא לא פריש לה אלא בסימנין, וכוון על שם בית המוקד, ומסתברא לשכת הטלאים היא מערבית דרומית לומר שמוכה היא לעזרה. והשונה צפונית מערבית לומר שמוכה היא לחיל. ומגן שהיא דרומית מערבית מרוביין לשכת לחם הפנים אישבת לחם הפנים. ומשניין אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך שמאל.

דהדין עמו דהתם לא מתחזיא פתחא מחמת י"ב מעלות שצין האולם ולמוצה להכי נקט למעלה מן הסובב לפי שאותם מעלות הם שש אמות והם כלים כנגד כניסת הסובב שהוא כמו כן שש אמות מן הקרקע ומה שהקשה רש"י אמאי לא משני דשולחנות ככלל נספין וכי פלגינן ככ"ה אמות י"ב ומחצה צ"ל הכבש לכותל והשאר לשולחנות א"כ הו"ע י"ד ומחצה ולא מתחזי פיתחא כניסת היסוד והסובב לא ידענא מי דחקו לפרש כן שהספר מקשה מהנהו צ" אמות דכניסת היסוד והסובב ומומן כך הקשה מה שהקשה שהרי נוכל לפרש דבפשיטות הוא מקשה והא ר"י אית ליה מוצח ממונע וסתמא דמדות לית ליה ממונע ולכל הפחות רוציה דזרוס וא"כ סתמא דמדות דלא כוותיה והא דמסיק אלא שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב הוא דלאמר כוליה דזרוס ולא קאמרינן דמתנימין דמדות ס"ל דרוציה דזרוס ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיכסי פיתחא כשלאמר ש"צ אמות ומחצה היה צ"ל כבש לכותל וא"כ לא יהיה לו ראייה מההיא דחיתי כראצ"י יש לומר משום דלא אשכחן אלא שלש מחלוקת צה מילתא איכא למהן דלאמר כוליה בצפון ואיכא למ"ד כוליה דזרוס ואיכא למ"ד ממונע וכיון דההיא דמדות לא מנינן לאוקומה כמאן דלאמר כוליה בצפון ולא כמאן דלאמר ממונע אין לנו לצדות מוצחו מחלוקת רביעית ולומר דקסבר מתנימין דמדות רוציה דזרוס כיון דלא אשכחן תנא דלאמר הכי אלא על כרחיך ראצ"י היא דלאמר כוליה דזרוס ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההיא דתמיד אין הלשון משמע כן דהכי הוה ליה למימר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דלטיק מינה ועוד כיון דלא תנא לשהני אלא דלא תקשי סתמא דתמיד דמדות וקאמר ר"י היא אההיא דתמיד ואין לו כח לאוקומה כוותיה אלא משום דאשכחן דפלגי אדמות טפי הוה ניחא למימר מדאשכחן דריש פרק קדשי קדשים (יזח"ס דף נ"א):

דסתמא דתמיד קא סברא מוצח ממונע כרבי יהודה ולא כראצ"י דקסבר כוליה דזרוס קאי ועוד קשה לימנא אצח שאול היא אההיא דתמיד כמו שהוכחתי לעיל דסתמא דתמיד דפלגי אסתמא דיומא אצח שאול היא ועוד שהוא מוחק הספרים דבכל הספרים גרס כמסקנא אלא לאו שמע מינה ראצ"י היא שמע מינה:

**וְבַר קָא חֲשִׁיב דֶּרֶךְ שְׂמַאלָא.** תימנא לי אצח שאול ואידי דרך ימין ותנא דתמיד קא חשיב מגואלי דקאי צבית המוקד גדול ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאצבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להדין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ל.) קטני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה.) אמר שהיו מפיסין בלשכת הגזית אלמנא דקאי מאצבראי ולא קאי צבית המוקד ולהכי לא חוקמא דקאי מגואלי:

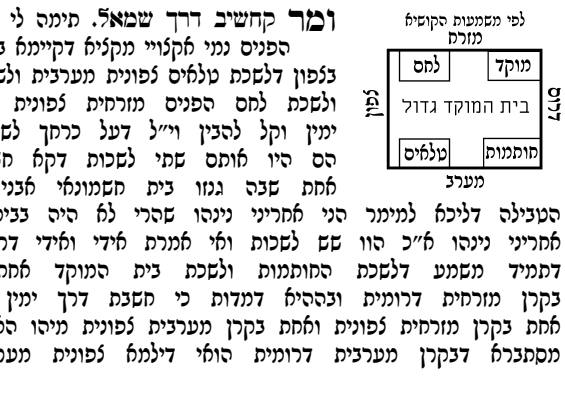


היה דלחם הפנים כזה ואין

**אלא לאו שמע מינה ראצ"י היא.** ואיכסי ליה בצמעה יתירה ולא צמחה דשמעין ליה לראצ"י צ"פ שלישי (לקמן דף לו.) דלאמר כוליה מוצח דזרוס קאי וכל חזי חלל הפתח מגולה (כ). ואי קשיא איכי מתוקמא סתמא מדות אליציה הא שמעין מהא סתמא שאוכל המוצח שבע אמות בצפון על כרחיך הני מפרשי<sup>(א)</sup> הני עשרים וחמשה אמות שאתה נותן שצ"ל צ"כ לכותל אלא חמשה אמות ומחצה והכבש ששים ושתיים הרי המוצח כולו דזרוס קאי וכולו כנגד אלמנע עורה והמזרח כולו למקום הננסין. וא"כ אם כן שלא דקדק התנא לחלקו לתלפין ויש לך להרבות ולמעט ליהיך שתרצה כר"י מני מני מוקמת לה ויהא מוצח ממונע בצמנע עורה כ"כ מן עשרים ואחת ומחצה מהם צ"ל כבש לכותל והכבש שלישי וחצי המוצח ששה עשר נמנא אלמנעו של מוצח לכוף ס"ז ומחצה שהוא אלמנע עורה הא לא מניא אמת שלא יהו מקום השולחנות והנסיך אלא שלש ומחצה. ובעיני נראה לפרש הא דרב אדא בר אבהו וכל הסוגיא בצפון אחר רב אדא בר אבהו אמר הא מני אמתנימין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עליה ממתנימין דתמיד דפלגי אסתמא דמדות ר"י היא שמעין ליה דפלגי אסתמא דמדות דתנא ר"י אמר מוצח ממונע וכו' ואי ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמנא רוציה דמוצח דזרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"י היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: **רב אדא בר יצחק אמר הא לשכח העלאים אקצווי מקצווי.** בשתי המקצועות נראית שארובה היא ועומדת בצמנע ומארכת לגד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמאכן ומאכן: **ודאמי מנפון מיתחזיא ליה.** משוכה לגד דרוס יותר: **ודאמי מדורס מיתחזיא ליה.** משוכה לגד צפון: **מסבברא דבמעריבית דרומית הוה.** טפי ומודי זה תנא דתמיד אלא דנקיט סידרא (ג) מדורס לצפון מיתחזי ליה דרך הילוכו כאילו הוא בצפון: **מדרימין לחם הפנים.** דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מנפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשכת הטלאים צפונית מערבית לשכת החותמות בצמנע מערבית דרומית לשכת בית המוקד דרומית מערבית לשכת לחם הפנים עלה מתני' דמדות דתמיד דרומית מורחית היא איתה לשכת לחם הפנים: **ומשניין אמר רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדורס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והצח להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתנימין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

א

**וְבַר קָא חֲשִׁיב דֶּרֶךְ שְׂמַאלָא.** תימנא לי אצח שאול ואידי דרך ימין ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאצבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להדין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ל.) קטני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה.) אמר שהיו מפיסין בלשכת הגזית אלמנא דקאי מאצבראי ולא קאי צבית המוקד ולהכי לא חוקמא דקאי מגואלי:



(א) ע"י בערוך ערך דף ק"י כס"ב ר' משה הרטלן.

## תוס' שנים

האי דישבא אקצווי מביציא כו'. הקשה ריב"ז למה הולך למדן קן, לישני ליה צבית המוקד היה לצפון של עזרה, וא"כ היה או דרוס צבית המוקד צפון עזרה, וא"כ הא דקאמר בתמיד דלשכת טלאים הויה במקצוע לפנות מערבית היינו לפנות מערבית דעזרה שהוא מערבית דרומית של צבית המוקד, היינו דקאמר בתמיד מדות דלשכת טלאים מערבית דרומית מצבית המוקד קאי (מני). וצ"כ אמי נמי שפיר מלחם הפנים דקחשיב ליה מצבית צפון מורחית דרומית ובתמיד חשיב ליה מצבית צפון (מערבית) [מורחית] לפנות. הא דחשיב ליה מצבית צפון מורחית דרומית היינו מורחית דרומית צבית המוקד שהוא לפנות [מורחית] של עזרה, ואמי נמי שפיר הא דקמי בתמיד לשכת צבית המוקד ולשכת החותמות דלא חשיב הכא, שחיון שחיון לצפון הוה בעזרה. ובמדות שחשיב לשכת שבה גזו צבית חשמונאי אמי מוצח ולשכת בית העזרה דלא חשיב הכא. ואין זו קושיא כלל, כי אין לו למנות לשכת לחם הפנים ולשכת טלה קרנן בעזרה וצבית המוקד, שהרי לא היו אלא צבחת מן ומחיה מופקת בין שחיון, וא"כ האין היו שם ד' לשכות, והלא לא היו שם אלא דרומית לשכת בית המוקד דרומית מערבית לשכת לחם הפנים עלה מתני' דמדות דרומית מורחית היא איתה לשכת לחם הפנים: **ומשניין אמר רב הונא בריה דרב יהושע.** תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדורס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והצח להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתנימין דתמיד דלא פירש מידי איכא למימר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

(א) ע"י מ"י פלן ד"ה הא לשכת וי"ק.  
(ב) וכדכרי רבנו אלו יתישב קשייתו תוס' לעיל ע"י ד"ה דרומית מורחית ע"ש.